

Οι άδειες ελεύθερης χρήσης Creative Commons στην ελληνική γλώσσα

Με ιδιαίτερη επιτυχία ολοκληρώθηκε η διαδικασία μεταφοράς της τέταρτης έκδοσης των αδειών ελεύθερης χρήσης Creative Commons στην ελληνική γλώσσα, από το Τμήμα Νομικής του Πανεπιστημίου Κύπρου με τη σύμπραξη και την υποστήριξη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και της δικηγορικής εταιρείας Ιωαννίδης και Δημητρίου Δ.Ε.Π.Ε.

Οι άδειες Creative Commons

Οι άδειες Creative Commons αποτελούν συμβατικά εργαλεία ελεύθερης διαδικτυακής χρήσης ψηφιακών έργων, σύμφωνα με τις αρχές του copyleft. Είναι συνεταγμένες στην αγγλική γλώσσα και υπακούν στις επιταγές της αμερικανικής νομικής παράδοσης. Τα συμβατικά εργαλεία Creative Commons χρησιμοποιούνται ήδη από πλήθος δημιουργών και χρηστών, δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, ακαδημαϊκούς, βιβλιοθηκονόμους, δημοσιογράφους και καλλιτέχνες για να διαθέσουν διαδικτυακά τα έργα τους δίχως κόστος και ελεύθερα τεχνολογικών περιορισμών. Η μεταφορά των αδειών Creative Commons 4.0 στα ελληνικά ήρθε να ικανοποιήσει την επιτακτική ανάγκη των παραγόντων του ελληνόφωνου κυβερνοχώρου, για την δημιουργία ενός κατανοητού θεσμικού πλαισίου ελεύθερης διάθεσης ψηφιακών έργων.

Εφαρμόζοντας μία από τις έξι τυποποιημένες άδειες Creative Commons, μοναδική υποχρέωση των μερών είναι η συμμόρφωση με τους όρους και τις προϋποθέσεις του Νομικού της Κώδικα. Παραβίαση των όρων μίας άδειας Creative Commons συνιστά παραβίαση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας του αδειοδότη – δημιουργού.

Η Κυπριακή Ομάδα Creative Commons

Το δύσκολο εκτόνημα της μεταφραστικής διαδικασίας έφερε εις πέρας η Κυπριακή Ομάδα Creative Commons, η οποία δραστηριοποιείται ήδη από το 2015. Η Κυπριακή Ομάδα Creative Commons αποτελεί μέλος ενός διεθνούς εθελοντικού δικτύου το οποίο δρα σε περισσότερες από 70 χώρες με περίπου 1,2 δισεκατομμύρια αδειοδοτημένα έργα στις μεγαλύτερες διαδικτυακές μηχανές αναζήτησης (YouTube, Wikipedia, Flickr κ.ά.). Επικεφαλής της μεταφραστικής διαδικασίας είναι το Πανεπιστήμιο Κύπρου (Legal and Public Lead), το οποίο με την υπογραφή

μνημονίων συνεργασίας, εξασφάλισε το 2016 τη συνεργασία πολύτιμων αρωγών του προγράμματος, του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και της δικηγορικής εταιρείας «Ιωαννίδης και Δημητρίου Δ.Ε.Π.Ε.». Την επίβλεψη και τον συντονισμό του προγράμματος έχει η επικεφαλής της νομικής – μεταφραστικής ομάδας των αδειών Creative Commons 4.0 στα ελληνικά, η Δρ. Τατιάνα – Ελένη Συνοδινού, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Τμήμα Νομικής Πανεπιστημίου Κύπρου. Τα μέλη της νομικής ομάδας είναι οι φοιτητές και απόφοιτοι του Τμήματος Νομικής Πανεπιστημίου Κύπρου:

- Ιωάννα Τζαγκαράκη, Απόφοιτος Τμήματος Νομικής, Πανεπιστήμιο Κύπρου, επικεφαλής της φοιτητικής νομικής ομάδας
- Αλέξανδρος Γιουμουξούζης, Φοιτητής Τμήματος Νομικής, Πανεπιστήμιο Κύπρου
- Τζωρτζίνα Αθανασίου, Απόφοιτος Τμήματος Νομικής, Πανεπιστήμιο Κύπρου
- Ιωάννα Γεωργίου, Απόφοιτος Τμήματος Νομικής, Πανεπιστήμιο Κύπρου
- Ελένη Κουμίδου, Απόφοιτος Τμήματος Νομικής, Πανεπιστήμιο Κύπρου
- Κωνσταντίνα Μάρκου, Απόφοιτος Τμήματος Νομικής, Πανεπιστήμιο Κύπρου
- Μαρία Σπύρου, Απόφοιτος Τμήματος Νομικής, Πανεπιστήμιο Κύπρου

Για την οριστικοποίηση των κειμένων των αδειών και την μεταφορά τους στην ελληνική έννομη τάξη, η νομική ομάδα του Τμήματος Νομικής Πανεπιστημίου Κύπρου έδρασε σε συνεργασία με τον Οργανισμό Ανοιχτών Τεχνολογιών – ΕΕΛΛΑΚ, τον οποίο εκπροσώπησε ο κ. Αλέξανδρος Νούσιας. Ακόμη, επιδίωξε για πρώτη φορά την ενεργή συμμετοχή του κοινού στην μεταφραστική διαδικασία με την διάθεση του ελληνικού Νομικού Κώδικα των αδειών σε δημόσια διαβούλευση από τις 23 Φεβρουαρίου έως τις 31 Μαρτίου 2018 σε ειδικά διαμορφωμένη πλατφόρμα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Πέραν από τη μετάφραση των αδειών, κύριος στόχος της Κυπριακής Ομάδας Creative Commons είναι η εκπαίδευση του κυπριακού κοινού στη χρήση των αδειών Creative Commons κι εν γένει στις αρχές της ανοικτής πρόσβασης, της ελεύθερης χρήσης και της φιλοσοφίας του copyleft.

Ένα βήμα εκσυγχρονισμού

Οι δημόσιες άδειες Creative Commons 4.0 αποτελούν την πρώτη διεθνοποιημένη έκδοση ανοικτών αδειών ελεύθερης χρήσης του Οργανισμού Creative Commons και συνιστούν ένα ρηξικέλευθο βήμα στην προσπάθεια εκσυγχρονισμού του δικαίου πνευματικής ιδιοκτησίας κι εν γένει του κυπριακού νομικού συστήματος. Με την ενσωμάτωση διεθνούς νομικής ορολογίας του δικαίου πνευματικής ιδιοκτησίας, επιδιώκεται η εκτελεστότητα των αδειών Creative Commons 4.0 σε κάθε έννομη τάξη ανά το παγκόσμιο δίχως την προηγούμενη ενσωμάτωσή τους. Ακόμη, ο Νομικός Κώδικας των αδειών Creative Commons χρησιμοποιεί απλή νομική ορολογία στοχεύοντας στην δημιουργία ενός προσφιλούς και εύχρηστου εργαλείου στα χέρια του μη νομικού χρήστη και δημιουργού. Τέλος, ο ελληνικός Νομικός Κώδικας των αδειών Creative Commons 4.0, αποτελεί το πρώτο νομικό κείμενο στην κυπριακή δικαιοδοσία το οποίο υιοθετεί τη θεωρία της γλωσσικής σχετικότητας, αποτασσόμενο τις διακρίσεις φύλου με τη γλωσσική χρήση μονάχα του αρσενικού γένους.

Η μετάφραση των αδειών Creative Commons στην ελληνική γλώσσα εξασφαλίζει τη δημιουργία ενός περισσότερο κατανοητού και ανταγωνιστικού περιβάλλοντος διαχείρισης πολιτισμικών αγαθών για τον κύπριο δημιουργό και χρήστη και την απρόσκοπτη πρόσβασή του στο μεγαλύτερο ανοικτό ψηφιακό αποθετήριο έργων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η μετάφραση και η διάδοση των αδειών Creative Commons είναι μία προσφορά στην κυπριακή, την ελληνική και την ευρύτερη ευρωπαϊκή κοινωνία, στο πλαίσιο της προώθησης της κυπριακής επιστημονικής έρευνας και του πολιτισμού.

Οι άδειες Creative Commons στην ελληνική γλώσσα παρουσιάστηκαν στο κυπριακό κοινό σε ανοικτή εκδήλωση που συνδιοργάνωσαν το Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, με θέμα «Η προσαρμογή των αδειών Creative Commons 4.0 στα ελληνικά: προοπτικές και προκλήσεις», τη Δευτέρα, 26 Νοεμβρίου 2018, από τις 18:30 μέχρι τις 21:30.

Τις άδειες Creative Commons μπορείτε να τις βρείτε στις πιο κάτω ιστοσελίδες: www.pi.ac.cy/creativecommons και www.ucy.ac.cy/creativecommonscy